

Ceny energií pre výrobcov by mohli klesnúť

Mikuláš Cár - [hnonline](#), 13. 1. 2011.

Ceny energií predstavujú dôležitú nákladovú položku pre výrobcov a významnú výdavkovú položku pre domácnosti. Zmeny v cenách energií pre výrobcov sa premietajú aj do inflačných očakávaní malých spotrebiteľov, ktorí nemusia jednoznačne postrehnúť príčiny a pochopiť rozsah zmien cien energií.

Vývoj závisí vo všeobecnosti predovšetkým od cien základných energetických komodít, ktoré sa premietajú do cien výrobcov rýchlejšie ako do spotrebiteľských cien. Pri tvorbe cien energií je potrebné zvažovať ďalšie faktory, ako napr. vývoj menových kurzov aj vplyv vývoja cien zelených energií.

Vychádzajúc z poznatku, že na Slovensku sú už dlhodobo vyššie ceny zemného plynu aj elektrickej energie pre štandardných výrobcov ako v rámci únie a eurozóny, existuje priestor na ich prípadné znižovanie v súvislosti s reálne sa objavujúcou konkurenciou na trhu s energiami. Pravdepodobne aj v dôsledku tohto faktu je Slovensko už niekoľko mesiacov za sebou jedinou krajinou v rámci únie s klesajúcim úhrnným indexom cien výrobkov priemyselných výrobcov na medziročnej báze.

Podľa údajov Eurostatu sú ceny plynu pre štandardnú domácnosť (priemerná ročná spotreba plynu od 20 do 200 GJ) na Slovensku bez daní mierne pod priemerom Európskej únie aj eurozóny. Na začiatku roka 2010 platila štandardná domácnosť na Slovensku 10,17 eura/GJ zemného plynu (únia 11,12 eura/GJ a eurozóna 11,49 eura/GJ).

Rozdiel medzi cenami zemného plynu na Slovensku a priemerom za úniu, resp. eurozónu, bol v minulosti aj výraznejší. Terajší stav je výsledkom pomerne výrazného znižovania ceny zemného plynu pre štandardné domácnosti v rámci únie a eurozóny od druhej polovice roku 2008.

Cena zemného plynu pre štandardných výrobcov na Slovensku bez daní dosahuje aktuálne 8,73 eura/GJ a aj napriek klesajúcemu trendu je stále vyššia ako priemer za úniu (7,76 eura/GJ) aj eurozónu (8,28 eura/GJ).

Takmer vo všetkých európskych krajinách, okrem Litvy a Chorvátska, boli na začiatku roku 2010 ceny zemného plynu pre štandardné domácnosti vyššie ako pre štandardných výrobcov. V priemere za úniu sú vyššie o viac ako 40 percent a na Slovensku zhruba o 16 percent. Štandardné domácnosti na Slovensku aj výrobcovia platili za zemný plyn zhruba o 10 percent menej, ako je priemer v celej únii. Celkovo je zdanenie zemného plynu pre domácnosti aj výrobcov u nás miernejšie.

Cena elektrickej energie pre štandardnú domácnosť je v súčasnosti na Slovensku bez daní na úrovni 12,77 eura/100 kWh a je mierne vyššia, ako je priemer za úniu aj eurozónu. Cena domácnosti v rámci celej Európy v posledných rokoch relatívne stagnuje.

Cena elektrickej energie pre štandardných výrobcov je u nás bez daní (11,61 eura/100 kWh) dlhodobo nielen výrazne nad priemerom únie (9,18 €/100 kWh), ale aj najvyššia.

Domácnosti platia v únii za elektrickú energiu o približne tretinu viac ako výrobcovia (na Slovensku zhruba o 10 percent viac). Aktuálne cenová úroveň elektrickej energie pre štandardné domácnosti je na Slovensku mierne nad priemerom únie, ale v prípade štandardných výrobcov je to až o vyše štvrtiny viac. Miera zdanenia elektrickej energie pre domácnosti aj pre výrobcov je na Slovensku miernejšia ako priemer za úniu, a hlavne za eurozónu.

Medzinárodne porovnateľné údaje o cenách zemného plynu a elektrickej energie ponúkajú relatívne dobrý informačný zdroj pri príprave cenových návrhov pre jednotlivé druhy energií tak, aby boli prijateľné pre spotrebiteľov a objektívne uspokojovali aj záujmy výrobcov.

Mikuláš Cár,

oddelenie makroekonomických analýz odboru menovej politiky NBS